

Regeringens proposition

1990/91: 172

om godkännande av avtal mellan Sverige
och den Europeiska ekonomiska gemen-
skapen avseende ERASMUS-programmet

Prop.
1990/91: 172

Regeringen föreslår riksdagen att anta de förslag som redovisas i bifogade skrivelse och avtal om den Europeiska ekonomiska gemenskapens utbildningsprogram (ERASMUS).

På regeringens vägnar

Ingvar Carlsson

Bengt Göransson

Propositionens huvudsakliga innehåll

I propositionen föreslås att regeringen av riksdagen bemyndigas att ingå ett avtal som i huvudsak överensstämmer med bifogade paraferade avtal.

Efter förhandlingar har ett avtal mellan Sverige och den Europeiska ekonomiska gemenskapen om samarbete inom ramen för Gemenskapens program ERASMUS upprättats och paraferats. Avtalet har den lydelse som framgår av bilaga till propositionen i detta ärende.

Avtalet träder i kraft första dagen i andra månaden efter det att parterna underrättat varandra om att erforderliga interna beslut fattats, förutsatt dock att underrättelserna har utväxlats före den 30 september det ifrågavarande året. I annat fall träder avtalet i kraft först påföljande läsår.

Utbildningsdepartementet

Utdrag ur protokoll vid regeringssammanträde den 11 april 1991

Närvarande: statsrådet I. Carlsson, ordförande, och statsråden Hjelm-Wallén, S. Andersson, Göransson, Hellström, Johansson, Lindqvist, Lönnqvist, Thalén, Freivalds, Wallström, Lööw, Persson, Molin, Larsson, Åsbrink

Föredragande: statsrådet Göransson

Proposition om godkännande av avtal mellan Sverige och den Europeiska ekonomiska gemenskapen avseende ERASMUS-programmet

1 Inledning

ERASMUS står för "European Community Action Scheme for the Mobility of University Students" och är ett utbytesprogram för studenter, lärare och administratörer vid universitet och högskolor. ERASMUS startade på försöksbasis år 1987 och fick under år 1989 bemyndigande för en femårig fortsättning i mycket större omfattning än hittills. ERASMUS-programmets främsta syften är att:

- kraftigt öka det antal studenter som bedriver delar av sina studier i ett annat medlemsland, för att på så sätt öka antalet högskoleutbildade med direkt erfarenhet av samhällslivet i ett annat medlemsland.
- stärka det formaliserade samarbetet mellan universitet och högskolor över nationsgränserna.
- stimulera rörlighet hos den högre utbildningens lärarstab, för att öka utbildningens internationella potential, och förbättra den högre utbildningens kvalitet för att på så vis stödja gemenskapens konkurrenskraftighet.
- skapa garantier för att studieperioder som en student genomgår i ett annat land blir fullt tillgodoräknade i examen i studentens hemland.

ERASMUS är därmed ett program som ger utbytesstödet en tydlig, formaliserad ram. Studentutbytet skall ske inom de samarbetsavtal som sluts mellan skilda universitet och högskolor och endast avse de kurser/kursmoment som på förhand har kunnat utvärderas för att bli tillgödöräknade i studentens hemland.

ERASMUS har för närvarande en årlig budget på ca 550 milj. kr. Under läsåret 1990/91 ger EG-kommissionen ekonomiskt stöd till sammantaget 1 748 avtal om formaliserat samarbete mellan universitet och högskolor, s.k. Inter-University Cooperation Programme (ICP). Varje ICP som godkänns av kommissionen får ett ekonomiskt stöd - för planering, utveckling och genomförande - som kan variera mellan 18 000 och ca 350 000 kr. Inom dessa avtal förutsätts universitet och högskolor reglera skilda frågor som rör:

- studentutbyte,
- lärarutbyte; gemensam utveckling av universitetskurser,
- gemensam utveckling av olika intensivprogram.

Det samlade antalet ICP ingår i ett kontakt- och samarbetsnät "the European University Network", som via bl.a. gemensamma databanker skall underlätta erfarenhetsutbyte, vidgat samarbete och tillgödöräknande av studier vid andra universitet. Studerandeutbytet inom ERASMUS avser begränsade studieperioder i utlandet från tre månader rill högst ett läsår. ERASMUS-utbytet skall inte ske i början av högskolestudierna. Studieperioden skall på förhand garanteras bli tillgödöräknad i hemmaexamen. I praktiken innebär det att resp. universitet erbjuder de studerande ett urval kurser vid ett begränsat antal universitet som man har avtal med. Med ERASMUS-programmets uthyggnad kommer urvalet av kurser att bli större och mer varierat.

2 ERASMUS-avtalet

2.1 Allmänt om avtalet

Avtalet träffas inom ramen för den s.k. Luxemburgprocessen mellan den Europeiska ekonomiska gemenskapen (EG) och den Europeiska frihandelssammanslutningen (EFTA), som är baserad på en överenskommelse om fördjupat samarbete från år 1984. Mellan Sverige och EG har den 14 februari 1991 i Bryssel ett avtal paraferats om deltagande i ERASMUS-programmet. Till protokollet i detta ärende bör fogas dels den översatta avtalstexten som *bilaga 1*, dels översättningen av det godkända förhandlingsprotokollet som *bilaga 2*. För avtal av detta slag har EG utarbetat en doktrin som gör att man inte är beredd att medge att EFTA-länderna deltar i programmen på fullt ut samma villkor som medlemsstaterna.

Det första avtalet om programsamarbete på utbildningsområdet - COMETT-avtalet - bygger på denna doktrin, och detta avtal har i hög

grad varit styrande för ERASMUS-avtalet. (COMETT står för Community Action Programme in Education and Training och är EGs program för att förstärka den industriella och teknologiska utvecklingen av Europas näringsliv.)

Prop. 1990/91:172

För att få delta i ERASMUS har EFTA-länderna fått acceptera samma särvillkor som i COMETT-avtalet, nämligen

- minimiregler för antalet EG-stater i nätverk (minst två),
- särskild bilateral kommitté i stället för plats i ERASMUS-kommittén,
- inget stöd till samarbete och utbyten mellan enbart EFTA-länder.

Avtalet är bilateralt mellan Sverige och EG. Likalydande avtal finns mellan övriga EFTA-länder och EG. Det består av tre delar - inledning, avtalsbestämmelser och bilagor - och är uppbyggt så att reglerna i det s.k. annexet som utgör underbilaga till avtalet (bilaga 1) därför också gäller för EFTA-länderna, om inte avtalstexten säger något annat.

2.2 Giltighet

Avtalet träder i kraft första dagen i andra månaden efter det att Sverige och EG underrättat varandra om att de nödvändiga interna besluten har fattats på resp. sida. Om detta inte sker före utgången av september ett visst år, träder avtalet i kraft först följande läsår.

Den uttalade avsikten är att undertecknande skall ske så att Sverige och övriga EFTA-länder kan delta i ERASMUS fr.o.m. läsåret 1992/93. Detta gäller för område 1 och område 2 (bilaga 1) som har fasta ansökningsperioder. För övriga delar av programmet kan svenska universitet och högskolor ansöka om bidrag så snart avtalet trätt i kraft. Avtalet är tidsbegränsat och gäller i första omgången t.o.m. utgången av läsåret 1996/97. Därefter kan det förlängas med fem år om parterna är överens om det. En utvärdering av avtalet skall ske före utgången av 1994/95.

Avtalet ger endera parten möjlighet att begära att avtalet omförhandlas.

2.3 Avtalets huvudsakliga innehåll

Inledningen innehåller ett antal konstateranden som anger motiven för avtalet.

Artikel 1 är den centrala bestämmelsen i avtalet; den som öppnar ERASMUS för svenskt deltagande.

Artikel 2 definierar vilka som är berättigade att delta i ERASMUS.

Sverige skall årligen insända en lista över de universitet och högskolor som uppfyller definitionen i artikeln. I den årliga anvisningen för ansökningar ("Guidelines for Applicants") finns en fullständig förteckning över de universitet och högskolor som är berättigade att delta i ERASMUS.

Artikel 3 gör bestämmelserna i det s.k. annexet tillämpliga på Sverige och anger de särregler som gäller för svensk del.

Vad gäller ICP är grundregeln för Sverige och övriga EFTA-länder, att endast nätverk som har deltagare från minst två EG-stater är berättigade till bidrag.

Under det första året kan emellertid också ICP med deltagare från endast en EG-stat få bidrag. Som framgår av punkt 3 i förhandlingsprotokollet kommer det emellertid att ske endast om det visar sig att EFTA-länderna har haft svårigheter att få till stånd nätverk enligt grundregeln.

Det bör observeras att regeln om minst två EG-länder gäller sammansättningen av ICP. Däremot innebär den inte något hinder för att organisera utbyten på bilateral basis inom ett flernationellt ICP. Högskolor i Sverige, Schweiz, Grekland och Portugal kan således komma överens om att organisera ett ICP, inom vars ram utbyten äger rum mellan enbart Sverige och Grekland eller Schweiz och Portugal. Ett sådant ICP uppfyller kraven för bidrag. Om det senare också erhåller bidrag, beror på hur detta ICP står sig i konkurrensen med andra ICP.

Av grundregeln följer, att ICP med deltagare från enbart EFTA-länder inte är berättigade till bidrag. Detta uttrycks direkt i artikeln.

Bidrag kan inte utgå till svenska studenter för studier i ett annat EFTA-land. Det gäller även om de äger rum inom ramen för ett ICP med deltagare från minst två EG-länder.

Av artikel 3 framgår också att med svenska studenter avses svenska medborgare eller medborgare från EG-stater som studerar i Sverige. Permanent uppehållstillstånd jämföras med medborgarskap.

Sverige åläggs att utse en nationell tillståndsmyndighet "National Grant Awarding Authority" (NGAA) med uppgift att svara för fördelningen av bidrag under område 2.

Formuleringen i punkt 4 i förhandlingsprotokollet innebär att EFTA-länderna aldrig kan räkna med att få ut mer under denna del av programmet än vad de tillsammans betalar i bidrag.

Artikel 3 i avtalet ger Sverige samma villkor som EG-länderna under område 3. Det betyder bl.a. att Sverige och andra EFTA-länder kommer att få delta i EGs betygsöverföringssystem "European Community Course Credit Transfer System", ECTS-försöket, på samma sätt som EG-länderna, dvs. med ett universitet/högskola för vart och ett av de fem ingående ämnesområdena. Drygt 35 % av de deltagande institutionerna kommer därmed att komma från Efta-länderna.

Punkt 5 i förhandlingsprotokollet innebär en inbjudan till EFTA-länderna att delta i EGs nätverksmöten - National Academic Recognition Information Centres (NARIC) - och ECTS-möten redan innan avtalen träder i kraft.

Med hänsyn till dagens förhållanden innebär bestämmelsen i *artikel 4* att Sverige skall betala ett bidrag på 3,64 % av ERASMUSs budget. Vid en budget på 70 milj. ECU innebär det ett bidrag på 2 797 milj. ECU, eller ca 22 milj.kr. Bidraget skall betalas in inom en månad efter

det att kommissionen har begärt det. Om detta inte sker, skall dröjsmålsränta utgå. Enligt avtalet medför utebliven betalning ingen annan sanktion.

Genom en anteckning i förhandlingsprotokollet (punkt 6) har kommissionen åtagit sig att informera EFTA-länderna om det beräknade ERASMUS-anslaget så snart EGs budgetförslag föreligger.

Av samma anteckning framgår att EFTA-länderna skall stå för sina egna kostnader för ERASMUS tills det första bidraget skall betalas in.

Sverige skall bidra till EGs förberedelsekostnader med 128 700 ECU, dvs. drygt 950 000 kr.

Artikel 6 innebär att det upprättas en bilateral ERASMUS-kommitté mellan Sverige och EG, företrädd av kommissionen. Kommittén skall ha ungefär samma uppgifter som den reguljära ERASMUS-kommittén men bara behandla Sveriges deltagande i programmet. Punkt 7 i förhandlingsprotokollet innehåller uttalanden som syftar till att eliminera en del av de nackdelar för EFTA-länderna, som det innebär att inte få utse representanter till den reguljära ERASMUS-kommittén.

Artikeln innehåller också en uppmaning till EFTA-länderna att se till att minst en företrädare för universitet och högskolor ingår i delegationen till kommittén.

Artikel 7 anger att alla beslut om bidrag under områdena 1, 3 och 4 fattas av kommissionen. I urvalsprocessen för område 1 spelar akademiska rådgivningsgrupper s.k. Academic Advisory Groups en viktig roll. Enligt punkt 8 i förhandlingsprotokollet skall EFTA-länderna få föreslå experter till dessa grupper på samma sätt som EG-länderna. Valet av experter träffas dock av kommissionen.

Artikel 8 innebär ett åtagande att söka lösa alla problem med visa och uppehållstillstånd så enkelt som möjligt.

I artikel 9 stadgas att Sverige till EG-kommissionen skall lämna in en rapport, som beskriver vilka nationella mått som har vidtagits av Sverige för att underlätta sådana problem, för att på så vis bistå kommissionen i dess arbete med den årliga ERASMUS-rapporten.

Artikel 10 anger att alla ansökningar, redovisningar etc. måste avfattas på ett EG-språk. Det går inte att använda svenska.

Artikel 11 stadgar att avtalet skall vara tillämpligt, å ena sidan för EG-ländernas territorier och under de villkor som omfattas av Rom-fördraget, och å andra sidan för Sveriges territorium.

Artikel 12 anger att avtalet ingås för en tidsperiod på fem år. Vidare kan avtalet omförhandlas om EG skulle ändra på ERASMUS-programmet. Av artikeln framgår också att båda avtalslutande parterna när som helst kan begära en revision av avtalet.

Enligt artikel 13 skall avtalet godkännas av de avtalslutande parterna i enlighet med deras resp. gällande bestämmelser. Avtalet träder i kraft första dagen i andra månaden efter det att Sverige och EG underrättat varandra om att de på ömse sidor har uppfyllt de nödvändiga formalite-

terna. Om detta inte sker före utgången av september månad ett visst år, Prop. 1990/91:172
träder avtalet i kraft först följande läsår.

3 Föredragandens överväganden

ERASMUS står för "European Community Action Scheme for the Mobility of University Students". Det är den Europeiska ekonomiska gemenskapens (EGs) särskilda program för att stimulera universitet och högskolor att ingå samarbets- och utbytesavtal inom gemenskapen. Det är också EGs största utbildningsprogram. ERASMUS har bl.a. till syfte att ge en avsevärd del av gemenskapens studenter och framtida akademiker en förstahandskontakt med ett annat medlemsland.

I och med att EGs ministerråd har fattat det formella beslutet att öppna ERASMUS-programmet för Sverige och andra länder inom den Europeiska frihandelssammanslutningen (EFTA) innebär det att kretsen av utbytesländer inom Europa vidgas betydligt. För svenska studenter, universitets- och högskolelärare och övrig personal innebär detta stora möjligheter till stimulerande kontakter, förbättrade språkkunskaper, inblick i andra europeiska länders utbildning och därmed möjlighet att bedöma och utveckla den egna utbildningen. Sverige deltar sedan år 1990 i EGs motsvarande program för att stimulera forskningssamarbete och forskarutbyte för europeiska forskare (programmet SCIENCE). Tillsammans med Sveriges deltagande i COMETT-programmet innebär det att Sverige skulle medverka på alla nivåer i det europeiska högskolesamarbetet.

De avtal som kommer att slutas mellan svenska universitet och EG-universitetet inom samarbetsprogrammen mellan universitet och högskolor de s.k. Inter-University Cooperation Programmes (ICP) kommer också att garantera att studieperioden fullt ut blir tillgodosäkrad i den svenska ERASMUS-studentens examen vid hemmauniversitetet/högskolan.

De ekonomiska bidrag som Sverige måste tillföra ERASMUS budget ser jag som en god investering för utveckling av studentutbyte och samverkan mellan svenska och inom gemenskapen befintliga universitet och högskolor och dessutom ge god utdelning i form av studentstipendier och bidrag till svenska universitet och högskolor. Jag ser svenskt deltagande i ERASMUS som ett steg på väg mot ett Europa utan gränser och en internationalisering av den svenska högre utbildningen. Jag anser med hänsyn till vad jag har anfört att det är av största vikt att Sverige så snart som möjligt kan delta i ERASMUS-programmet.

Enligt det paraferade avtalet mellan Sverige och EG om samarbete på undervisnings- och utbildningsområdet inom ramen för ERASMUS-programmet skall Sverige bidra till EGs förberedelsekostnader budgetåret 1991/92 med 128 700 ECU, dvs. drygt 950 000 kr.

Denna utgift kan rymmas inom de medel som föreslagits stå till regeringens disposition.

Sverige skall enligt det paraferade avtalet betala ett bidrag på 3,64 % av ERASMUS budget. Vid en budget på 70 milj. ECU innebär det ett bidrag på 2 797 000 ECU, eller ca 22 milj.kr., att betala under budgetåret 1992/93.

Jag har för avsikt att i tilläggsbudget I för budgetåret 1992/93 återkomma med förslag om medel för Sveriges bidrag till ERASMUS budget.

4 Hemställan

Med hänvisning till vad jag nu har anfört hemställer jag att regeringen föreslår riksdagen att

godkänna att ett avtal, i huvudsaklig överensstämmelse med det paraferade avtalet, ingås mellan Sverige och den Europeiska ekonomiska gemenskapen om samarbete på undervisnings- och utbildningsområdet inom ramen för ERASMUS-programmet

5 Beslut

Regeringen ansluter sig till föredragandens överväganden och beslutar att genom proposition föreslå riksdagen att anta det förslag som föredraganden har lagt fram.

Avtal

mellan

Konungariket Sverige

och

den Europeiska ekonomiska gemenskapen

om samarbete på undervisnings- och
utbildningsområdet inom ramen

för ERASMUS-programmet.

Konungariket Sverige, i det följande kallat "Sverige"

och

den Europeiska ekonomiska gemenskapen, i det följande kallad
"Gemenskapen".

båda här nedan kallade de "avtalsslutande parterna" har

eftersom Gemenskapen har antagit ett aktionsprogram för universi-
tetsstuderandes rörlighet, här nedan kallat "ERASMUS",

eftersom de avtalsslutande parterna har ett gemensamt intresse av
samverkan på detta område, som en del av ett mer omfattande samarbe-
te mellan Gemenskapen och EFTA-länderna på undervisnings- och yr-
kesutbildningsområdet, bedrivit i syfte att bidra till en dynamisk och
enhetlig utveckling på detta område,

eftersom särskilt samarbetet mellan Gemenskapen och Sverige, be-
drivet i syfte att nå de för ERASMUS fastställda målen och i anslutning
till ett mellan universiteten fungerande nätverk, förstärker i sig effekten
av ERASMUS-projekten genom att Gemenskapen och EFTA i stort en-
gageras och kompetensnivån hos de mänskliga resurserna höjs i Gemen-
skapen och Sverige,

eftersom de avtalsslutande parterna följaktligen förväntar sig ett ömsesidigt utbyte av Sveriges deltagande i ERASMUS,

eftersom ett framgångsrikt samarbete på detta område förutsätter att båda sidorna allmänt förbinder sig att engagera sig hårdare för att stimulera rörlighet bland universitetsstuderande.

kommit överens om följande.

Artikel 1

Ett samarbete mellan Sverige och Gemenskapen skall etableras i fråga om samarbete och rörlighet mellan universiteten inom ramen för ERASMUS. ERASMUS-programmets områden är angivna i underbilagan, det s.k. annexet till EG-beslutet om ERASMUS.

Artikel 2

I detta avtal används termen "universitet" som beteckning för samtliga typer av postgymnasiala undervisnings- och utbildningsanstalter, som inom ramen för grund- och vidareutbildning erbjuder kompetens eller examensbevis på denna nivå, oavsett vad sådana institutioner kallas för i de avtalsslutande parternas länder.

Vid sådana institutioner inskrivna studerande är behöriga, oberoende av studieinriktning, att åtnjuta stöd från ERASMUS-programmet upp till och med doktorandnivå, på villkor att studietiden vid värdlandets universitet, som låter sig förena med studieplanen i hemlandsuniversitetet, ingår i vederbörandes yrkesutbildning.

ERASMUS-programmet omfattar inte verksamhet med avseende på forskning och teknisk utveckling.

Artikel 3

När det i underbilagan till avtalet talas om "Gemenskapens medlemsstater" avses, vad gäller detta avtal, även Sverige, för så vitt annat ej har föreskrivits i denna artikel.

I fråga om de olika ERASMUS-områdena skall de svenska universitetens deltagande i dem ske enligt följande särskilda villkor och regler:

1. Område 1: Inrättande och drift av ett nätverk av europeiska universitet.

Detta områdes innehåll och mål skall överensstämja med vad som angivits för område 1 i underbilagan till föreliggande avtal.

- 1) Universitet i Sverige kan formellt delta i och acceptera finansiering av deltagande i samarbetsprogram mellan universitet (Inter-university Cooperation Programmes - ICP). För att skapa ett nätverk för universitetssamarbete mellan Sverige och Gemenskapen skall man prioritera multilaterala ICP-program. Enligt denna princip skall universitet från minst två av Gemenskapens medlemsstater delta i ICP-programmen. Under detta avtals första giltighetsår skall

dock undantagsvis prioritet ges ICP-program där ett eller flera universitet från åtminstone en av Gemenskapens medlemsstater deltar.

Prop. 1990/91:172
Bilaga 1

- 2) Verksamheter inom område 1, bedrivna uteslutande mellan universitet i Sverige och EFTA, kan inte ifrågakomma för ekonomiskt stöd, inte heller då berörda EFTA-länder har samarbetsavtal med Gemenskapen i fråga om ERASMUS.
- 3) Under de i punkt 1) och 2) angivna omständigheterna skall svenska universitet komma i åtnjutande av i detta område nämnda åtgärder på samma grund och på samma villkor som universitet i Gemenskapens medlemsstater.
2. Område 2: ERASMUS-stipendieordning för studerande. Detta områdes mål och innehåll skall vara i enlighet med område 2 i underbilagan till detta avtal.
 - 1) ERASMUS-stipendier får tilldelas studerande från Sverige för att underlätta genomförandet av en studieperiod i något av Gemenskapens medlemsländer och vice versa. Sådana studerande skall vara medborgare eller stadigvarande bosatta i Sverige eller i ett EG-land. Stipendium skall inte tilldelas studenter från Sverige för att underlätta en studieperiod i annat EFTA-land (eller vice versa), även om ifrågavarande land har slutit samarbetsavtal med Gemenskapen om ERASMUS.
 - 2) ERASMUS-stipendier till studerande som kommer från universitetet i Sverige skall förvaltas genom behörig svensk myndighet, som Sverige utser för denna uppgift.
 - 3) Under de i punkt 1) och 2) angivna omständigheterna får universitetsstuderande från Sverige komma i åtnjutande av de i område 2 i underbilagan till detta avtal nämnda åtgärderna på samma grund och på samma villkor som universitetsstuderande från Gemenskapens medlemsstater.
3. Område 3: Åtgärder för att främja rörligheten genom universitetens erkännande av examensbevis och studieperioder. Detta områdes mål och innehåll skall vara i enlighet med område 3 i underbilagan till detta avtal. Ifrågavarande institutioner och organ i Sverige skall ha rätt att välja att delta i och dra nytta av de åtgärder som nämnts i detta område på samma grundval som liknande institutioner och organ i Gemenskapens medlemsstater och på samma villkor.
4. Område 4: Kompletterande åtgärder för att främja rörligheten bland studerande inom Gemenskapen. Detta områdes mål och innehåll skall vara i enlighet med område 4 i underbilagan till detta avtal. Ifrågavarande institutioner och organ i Sverige skall ha rätt att välja att delta i och dra nytta av de åtgärder som nämnts i detta projekt på samma grundval som liknande institutioner och organ i Gemenskapens medlemsstater och på samma villkor.

Artikel 4

1. Sverige skall lämna ett årligt ekonomiskt bidrag till ERASMUS-programmets finansiering från och med det kalenderår som följer efter detta avtals ikraftträdande till och med det kalenderår under vilket det sista läsåret under detta avtals giltighetstid börjar.
2. Sveriges årliga ekonomiska bidrag skall fastställas i förhållande till ERASMUS-programmets årliga totalbudget.
3. Proportionalitetsfaktorn, som bestämmer Sveriges bidrag, skall beräknas med hjälp av förhållandet mellan dess bruttonationalprodukt (BNP) till marknadspriser och summan av Sveriges och Gemenskapens medlemsstaters bruttonationalprodukter till marknadspriser. Denna proportion skall beräknas år för år på basis av senast tillgängliga statistik från OECD.
4. Vid varje års början skall EG-kommissionen informera Sverige om storleken av de anslag som i Gemenskapens budget står till förfogande för ERASMUS-programmet under ifrågavarande år. Under årets lopp inträffande ändringar av detta belopp skall meddelas Sverige av Gemenskapen.
5. Senast vid tidpunkten för detta avtals ikraftträdande skall Sverige, utöver det i punkt 1 nämnda årliga bidraget, lämna ett initialbidrag om ECU 128 700 för att täcka kostnaderna för tidigare förberedelsearbeten som utförts av EG-kommissionen i samband med detta avtals upprättande.
6. Reglerna för Sveriges bidrag till ERASMUS-programmets utveckling framgår av annex 2 till detta avtal.

Artikel 5

Med undantag för de särskilda kraven i artikel 4 av detta avtal beträffande svenska universitets deltagande, skall bestämmelser och villkor för inlämnande och värdering av ansökningar samt bestämmelser och villkor för beviljande och slutande av kontrakt enligt ERASMUS-programmet vara desamma som de villkor som gäller för universiteten inom Gemenskapen.

Artikel 6

1. En gemensam kommitté inrättas härmed.
2. Kommittén skall vara ansvarig för att detta avtal vinner tillämpning.
3. Gemenskapens representanter skall vidta lämpliga åtgärder för att säkerställa att fullföljandet av detta avtal samordnas med de beslut som fattas av Gemenskapen med avseende på förverkligandet av ERASMUS.
4. För att avtalet skall kunna genomföras på vederbörande sätt, skall de avtalslutande parterna utbyta information och, på begäran av en-

- dera parten, ingå i överläggningar inom kommittén.
5. Kommittén kan yttra sig och utarbeta riktlinjer för ERASMUS-programmets genomförande vad beträffar Sveriges deltagande.
 6. Kommittén skall anta sina egna procedurregler.
 7. Kommittén skall bestå av företrädare för Gemenskapen å ena sidan och företrädare för Sverige å den andra.
 8. Kommittén skall handla i enhällighet.
 9. Kommittén skall sammanträda på begäran av endera avtalsslutande parten i enlighet med de bestämmelser som skall fastställas i dess procedurregler.

Artikel 7

Besluten om urvalet av de olika typer av områden som beskrivs i underbilagan (områdena 1, 2, 3 och 4) skall fattas av EG-kommissionen.

Besluten om tilldelande av ERASMUS-stipendier till studerande som kommer från svenska universitet (område 2) skall fattas av behörig myndighet i Sverige i nära samarbete med de deltagande universiteten. I detta syfte skall riktlinjer tillställas vederbörande behörig myndighet genom EG-kommissionens försorg.

Artikel 8

De avtalsslutande parterna skall hemöda sig om att underlätta fri rörlighet och vistelse i Sverige och i Gemenskapen för sådana studerande, lärare och administratörer vid universitet som rör sig mellan Sverige och Gemenskapen för att delta i den av avtalet omfattade verksamheten.

Artikel 9

För att bistå kommissionen när den utarbetar sin årsberättelse för ERASMUS och en redogörelse för den erfarenhet som vunnits vid programmets genomförande skall Sverige till kommissionen överlämna en redogörelse för de åtgärder inom det egna landet som Sverige vidtagit med hänseende på ERASMUS. En kopia av dessa rapporter skall överlämnas till Sverige.

Artikel 10

När det gäller ansökningsförfarande, kontrakt, rapporter som skall inges samt andra administrativa åtgärder i samband med ERASMUS-programmet, skall de språk användas som är Gemenskapens officiella språk.

Artikel 11

Detta avtal skall vara tillämpligt, dels på de territorier inom vilka fördraget om den Europeiska ekonomiska gemenskapens bildande äger till-

Artikel 12

1. Detta avtal sluts för en tid som omfattar de fem läsår som följer efter dess ikraftträdande. Det kan förlängas med ytterligare fem år genom överenskommelse mellan de avtalsslutande parterna. Översynen av detta avtal skall ske innan det tredje läsåret efter ikraftträdandet utlöpt.
2. Skulle Gemenskapen revidera ERASMUS-programmet, kan avtalet omförhandlas eller sägas upp. Sverige skall underrättas om det reviderade programmets exakta innehåll inom en vecka efter det att det antagits av Gemenskapen. De avtalsslutande parterna skall, inom tre månader efter det att Gemenskapens beslut har antagits, notifiera varandra i det fall omförhandling eller uppsägning begärs. I händelse av uppsägning skall de praktiska åtgärderna för handläggning av icke fullgjorda åtaganden bli föremål för förhandlingar mellan de avtalsslutande parterna.
3. Endera avtalsslutande parten kan när som helst begära översyn av avtalet. I så fall skall den till motparten överlämna en begäran därom. De avtalsslutande parterna kan ge den gemensamma kommittén i uppdrag att granska denna begäran och att, om så är lämpligt, ge dem rekommendationer, särskilt med avseende på inledande av förhandlingar.

Artikel 13

Detta avtal skall godkännas av de avtalsslutande parterna i enlighet med deras gällande handläggningsregler. Förutsatt att de avtalsslutande parterna notifierat varandra om uppfyllandet av de för ändamålet nödvändiga formaliteterna, träder avtalet i kraft den första dagen i den andra månaden efter notifikationen. Har en sådan notifikation inte lämnats senast den 30 september ett visst år, träder detta avtal emellertid i kraft först från och med det andra läsåret efter notifikationen.

Artikel 14

Detta avtal skall upprättas i två exemplar på de danska, engelska, franska, grekiska, italienska, nederländska, portugisiska, spanska, svenska och tyska språken, som alla äger lika giltighet.

Upprättat i Bryssel den

För Konungariket
Sverige

För den Europeiska
ekonomiska gemen-
skapens råd

Område 1

Inrättande och drift av ett nätverk av europeiska universitet

1. Gemenskapen kommer att vidareutveckla det europeiska nätverket av universitet som har inrättats i samband med ERASMUS-programmet och som syftar till att stimulera studentutbyte inom Gemenskapen.

Det europeiska nätverket av universitet kommer att bestå av de universitet som inom ramen för ERASMUS-programmet har slutit avtal och lagt upp program för student- och lärarutbyte med universitet i andra medlemsstater och som helt erkänner den studieperiod som på så sätt genomförts utanför hemlandsuniversitetet.

Huvudsyftet med avtalen mellan universiteten är att ge de studerande vid ett universitet tillfälle att genomföra en studieperiod i minst en annan medlemsstat som fullt ut erkänns som en integrerad del av vederbörandes studiekurs eller akademiska meriter. Dessa gemensamma program skulle, om så behövs, kunna omfatta förberedande studier i främmande språk, liksom samarbete mellan lärare och administrativ personal för att förbereda förhållandena för studentutbyte och ömsesidigt erkännande av studieperioder genomförda utomlands. Om möjligt bör språkförberedelsen inledas i ursprungslandet innan avresan äger rum. Prioritet kommer att ges åt program som innebär integrerad och helt erkänd studieperiod i annan medlemsstat. För varje enskilt gemenskapsprogram kommer varje enskilt deltagande universitet att ta emot ett årligt stöd om upp till 25 000 ECU, i första omgången i regel över en treårsperiod, med förbehåll för periodisk översyn.

2. Stöd kommer även att utgå till förmån för lärarutbyte för att lärarpersonal skall kunna utföra i utbildningen integrerade undervisningsuppdrag i andra medlemsstater.
3. Stöd kommer också att ges till samarbetsprojekt mellan universitet i olika medlemsstater, som är inriktade på framtagning av gemensamma studiegångar som ett medel att underlätta erkännande av högskolestudier och till stimulans av erfarenhets- och kunskapsutbyte inom arbetet på att förnya och förbättra kursutbudet inom hela Gemenskapen.
4. Därtill kommer stöd att ges till universitet som organiserar intensivundervisningsmoment på kortare tidsperioder med inriktning på studerande från flera olika medlemsstater. Denna

5. verksamhet kommer att ha kompletterande karaktär.
5. Gemenskapen kommer även att tillhandahålla stöd till universitetslärare och administrativa chefer vid universiteten för att de skall kunna besöka andra medlemsstater, få möjlighet att utarbeta integrerade studiekurser tillsammans med universitet i dessa medlemsstater och öka sin ömsesidiga förståelse för utbildningsaspekterna inom andra medlemsstaters högre undervisningsväsen. Stöd kommer också att ges lärare för att de skall kunna hålla specialföreläsningsserier i flera medlemsstater.

Område 2

ERASMUS-stipendieordning för studerande

1. Gemenskapen kommer vidare att utarbeta regler för direkt ekonomiskt stöd till studerande vid universitetet enligt definition i artikel 1.2, när de genomför en studieperiod i en annan medlemsstat. Vid beräkning av totalutgifterna för område 1 respektive 2 skall hänsyn tas till det antal studerande som skall utväxlas inom det europeiska nätverket av universitet, alltefter som det byggs ut.
2. ERASMUS-stipendier förvaltas genom medlemsstaternas behöriga myndigheter. I syfte att främja utbytet mellan europeiska universitetsnätverket, skall varje medlemsstat erhålla ett belopp av minst 200 000 ECU (motsvarar omkring 100 stipendier); återstoden skall fördelas bland medlemsstaterna på grundval av det sammanlagda antalet studerande vid universiteten enligt definition i artikel 1.2, liksom till det totala antalet personer i åldern 18-25 år i varje medlemsstat, genomsnittskostnaden för resan mellan landet där universitetet i studentens ursprungsland ligger och värduniversitetet samt på skillnaden i levnadskostnader mellan hemuniversitets- och värduniversitetslandet.
Gemenskapen kommer dessutom att vidta nödvändiga åtgärder för att säkerställa balans mellan de olika medlemsstaternas och ämnesinriktningars deltagande och kommer därför att ta hänsyn till behovet av studieprogram och studerandetillströmning och att arbeta med speciella problem, särskilt finansiering av vissa stipendier för deltagande i specialkurser, som är upplagda på sådant sätt att de inte kan förvaltas av nationella organ. Den del som står till förfogande för sådana åtgärder får inte överstiga fem procent av årsbudgeten för studerandestipendier.
3. Medlemsstaternas stipendieutdelande myndigheter kommer att bevilja stipendier på högst 5 000 ECU per studerande för en vistelse på ett år, på följande villkor:
 - a) Stipendierna är avsedda att utgöra kompensation för ökade kost-

nader till följd av resa, eventuellt behov av förberedande språkstudier och högre levnadsomkostnader i värdlandet (däribland, om så är fallet, ökade levnadsomkostnader vid vistelse utanför den studerandes hemland). De är inte avsedda att helt täcka kostnaderna för utlandsstudierna.

- b) Prioritet kommer att ges studerande som deltar i undervisning som ingår i det europeiska nätverket av universitet i enlighet med projekt 1, liksom studerande som deltar i den Europeiska gemenskapens kurspoängöverföringssystem (ECTS) enligt projekt 3. Stipendium kan även beviljas andra studerande för deltagande i undervisning, för vilken särskilda arrangemang gjorts utanför nätverket i en annan medlemsstat, förutsatt att de uppfyller villkoren för att beviljas stipendium.
- c) Stipendium beviljas normalt endast i de fall då studieperioden i en annan medlemsstat åtnjuter fullt erkännande vid den studerandes hemlandsuniversitet. I undantagsfall kan dock stipendier beviljas om studieperioden i en annan medlemsstat åtnjuter fullt erkännande vid det universitet som utdelar examensbeviset i vederbörande medlemsstat, förutsatt att detta förfarande ingår i ett avtal mellan universitet i enlighet med område 1.
- d) Vårdlandsuniversitetet kommer inte att debitera utländska gäststuderande några terminsavgifter; eventuellt skall en stipendiat fortsätta att erlägga terminsavgift till sitt hemlandsuniversitet.
- e) Stipendier kommer att beviljas för en högskolestudieperiod av viss längd i en annan medlemsstat, från tre månader till ett helt läsår eller för mer än tolv månader vid synnerligen integrerade studielinjer. Stipendier beviljas normalt inte under det första universitetsstudieåret.
- f) Stipendier eller lån som beviljats studerande i hemlandet kommer att fortsätta att utbetalas till fullo under studieperioden vid det värduniversitet för vilken de beviljats ERASMUS-stipendium.

Område 3

Åtgärder ägnade att främja rörlighet genom universitetens erkännande av examensbevis och studieperioder

Genom samarbete med medlemsstaternas behöriga myndigheter kommer Gemenskapen att vidta följande åtgärder i syfte att främja rörlighet genom akademiskt erkännande av examensbevis och studieperioder som erövrats respektive inhämtats i andra medlemsstater:

- 1) Åtgärder för att stimulera den Europeiska gemenskapens kurspoängöverföringssystem (ECTS) på experiment- och frivillighetsbasis i syfte att tillskapa en metod genom vilken studerande som genomgår eller har slutfört högre studier och utbildning kan till-

godoräkna sig sådan utbildning som genomgåts vid universitet i andra medlemsstater. Ett begränsat antal stipendier på upp till 20 000 ECU om året kommer att tilldelas de universitet som deltar i provverksamheten.

Prop. 1990/91:172
Bilaga 1

- 2) Åtgärder för att stimulera ett i hela Gemenskapen tillämpat system för utbyte av information om universitetens erkännande av examensbevis och studieperioder som erövrats respektive tillbragts i andra medlemsstater, i synnerhet genom vidareutveckling av Europeiska ekonomiska gemenskapens nätverk av nationella informationscentra för erkännande av universitetsstudier; årliga stipendier om högst 20 000 ECU kommer att tilldelas dessa centra i syfte att underlätta informationsutbytet, särskilt genom datoriserade system för informationsutbyte.

Område 4

Kompletterande åtgärder ägnade att främja rörlighet bland studerande inom Gemenskapen

1. - De kompletterande åtgärderna är avsedda att finansiera:
 - stöd till föreningar och sammanslutningar av universitet, lärare, administrativ personal eller studerande som är verksamma på europeisk nivå, särskilt i syfte att göra initiativ på speciella utbildningsområden bättre kända i hela Gemenskapen
 - publikationer med uppgift att fördjupa medvetenheten om studie- och undervisningsmöjligheter i andra medlemsstater och att fästa uppmärksamheten vid mer signifikanta utvecklingstrender och nya modeller för samarbete mellan universitet inom hela Gemenskapen
 - andra initiativ för att främja samarbetet mellan Gemenskapens universitet på yrkesutbildningens område
 - åtgärder för att underlätta spridande av information om ERASMUS-programmet
 - ERASMUS-priserna, som delas ut av Europeiska ekonomiska gemenskapen till studerande, personal, universitet eller ERASMUS-projekt som har lämnat utomordentligt betydelsefulla bidrag till utvecklingen av samarbetet mellan universiteten inom Gemenskapen.
2. Kostnaderna för åtgärderna enligt område 4 skall inte överstiga fem procent av de årliga anslagen till ERASMUS-programmet

Artikel 1

Finansförordningen som gäller för de Europeiska gemenskapernas huvudbudget skall i synnerhet äga tillämpning på medlens förvaltning.

Artikel 2

I början av varje år, eller närhelst ERASMUS-programmet revideras på sådant sätt att en ökning sker av det belopp som tagits upp i Gemenskapens budget för dess genomförande, skall EG-kommissionen till Sverige skicka en hemställan om medelstillelning i proportion till det svenska bidraget till kostnaderna i enlighet med detta avtal.

Bidraget är uttryckt i ECU och betalas in på ett ECU-bankkonto i kommissionens namn.

Sverige skall betala sitt bidrag till de årliga kostnaderna enligt avtalet i överensstämmelse med hemställan om medelstillelning senast en månad efter datum för hemställans avsändande. Dröjsmål med utbetalning av bidrag innebär att Sverige blir skyldigt att erlägga ränta på utestående skuldsaldo, löpande från och med förfallodatum. Räntesatsen skall utgöras av FECOMs (EFMCs) gällande räntesats för transaktioner i ECU⁴ under den månad då förfallodatum inträffar, plus 1,5 procentenheter.

⁴ Räntesats som offentliggörs varje månad i OJEC – C-serien.

från förhandlingarna om avtal mellan EFTA-länderna och den Europeiska ekonomiska gemenskapen om samarbete på undervisnings- och utbildningsområdet inom ramen för ERASMUS-programmet.

1. Det noterades att dessa förhandlingar hade förts inom de allmänna ramarna för 1984 års Luxemburg-deklaration och att förhandlingarna om de institutionella arrangemangen och om formen för och omfattningen av EFTA-ländernas deltagande i ERASMUS-programmet har förts utan inskränkning av EES-förhandlingarna.
2. EFTA-ländernas delegationer noterade att LINGUA-programmet avsevärt bidrar till de studerandes rörlighet genom att det stimulerar undervisning och studium av främmande språk inom den Europeiska gemenskapen, varigenom det bl.a. ytterligare ökar ERASMUS-programmets utsikter till framgång bland EGs medlemsländer. Därför erinrade de om den högre tjänstemannakommitténs slutsatser inom ramen för uppföljningsmötet i Luxemburg och i synnerhet om att de högre tjänstemännen hade bett experter att vid första lämpliga tillfälle undersöka möjligheterna för EFTA-länderna att delta i "Youth for Europe" och andra utbildningsprogram. EG-kommissionens delegation förband sig att fästa sina myndigheters uppmärksamhet vid EFTAs ståndpunkter.
3. Det noterades att föreskrifterna i sista meningen av artikel 3.1.1 i praktiken skulle innebära att bilaterala samarbetsprogram mellan universitetet (ICP) skulle komma i åtnjutande av ekonomiskt stöd från EG-kommissionen endast om de till buds stående multilaterala programmen ej fyller uppställda krav, antingen med avseende på berört EFTA-lands engagemang eller med avseende på samma lands engagemang i praktiska tillämpningsprojekt inom ett visst ämnesområde. Om sådana samarbetsprogram mellan universitet blev utvalda, skulle det dock bli nödvändigt att i dem ta med deltagare från åtminstone en EG-medlemsstat till för att kunna komma i åtnjutande av stöd från ERASMUS under efterföljande år.
4. Vad gäller artikel 3.1.2 innehåller avtalet med Liechtenstein stadganden som beaktar dess speciella situation.
Det noterades att avtalens föreskrifter inte fick leda till en situation där EFTA-ländernas deltagande i ERASMUS skulle behöva subventioneras av EG.
5. Vad gäller tillämpningen av artikel 3.3 noterades att under förberedelsearbetena för EFTA-ländernas deltagande i ERASMUS kommer representanter från EFTA-länderna att inbjudas som observatörer vid NARIC- och ECTS¹-möten redan innan avtalen träder i kraft.
6. Vad gäller EFTA-ländernas årliga ekonomiska bidrag för finansieringen av deras deltagande i ERASMUS-programmets första läsår,

¹Europeiska Gemenskapens kurspoängöverföringssystem (ECTS)

ger tabellen i bilagan till det justerade protokollet riktvärden som utgår från budgeterade belopp för år 1991 (exklusive den kompletterande budgeten för de fem nya tyska delstaterna, där motsvarande belopp ännu ej är känt). I fråga om åren därefter förband sig EG-kommissionens delegation att se till att EFTA-länderna så tidigt som möjligt skulle underrättas om årsbudgetarnas innehåll för att underlätta budgetplaneringen på nationell nivå.

EG-kommissionens delegation förklarade att de resurser som EG anslagit till ERASMUS-programmet skulle vara i överensstämmelse med Gemenskapens ekonomiska utsikter och med hur dessa utvecklas. De faktiska årliga anslagen skulle fastställas under EGs budgetbehandling varje år.

Det bekräftades att EFTA-länderna skall bära sina egna kostnader för förberedelser av sitt deltagande fram till det datum då deras ordinarie bidrag till ERASMUS-programmet skall betalas i sin helhet.

7. Det noterades att de gemensamma kommittéer som skall tillsättas i enlighet med artikel 8 i avtalet med EFTA-länderna bör om möjligt sammanträda gemensamt. De gemensamma kommittéernas sammanträden bör samordnas med ERASMUS rådgivande kommittéers sammanträden, så att man så mycket som möjligt beaktar det samordningskrav som föreskrivits i artikel 6, tredje stycket. EG-kommissionen förklarade att det sätt på vilket Gemenskapen skulle representeras i de gemensamma kommittéerna vore en angelägenhet som i vederbörlig ordning skulle avgöras av behöriga EG-myndigheter. Emellertid noterades det att i de gemensamma kommittéer som föreskrivits i andra avtal mellan EFTA-länderna och gemenskapen hade man beslutat att EG skulle företräddas av EG-kommissionen, biträdd av representanter för medlemsstaterna. EFTA-länderna betonade att det var viktigt att så skedde i fråga om de nu aktuella avtalens gemensamma kommittéer och uttryckte sin förståelse för att EGs representation i dessa kommittéer normalt även skulle omfatta ledamöter i ERASMUS rådgivande kommittéer. EG-kommissionens delegation betonade önskvärdheten av att ta med åtminstone en universitetsrepresentant i vart och ett av ifrågasvarande EFTA-lands delegationer i de gemensamma kommittéerna, så som fallet f.n. är i ERASMUS rådgivande kommittéer. Ordningsfrågor, bl.a. om hur ofta sammanträdena skall äga rum och ordförandeskap i händelse av gemensamma sammanträden med de gemensamma kommittéerna, bör avgöras genom stadganden i ordningsreglerna.

8. Vad gäller de universitetsanknutna rådgivande grupperna som ger EG-kommissionen råd i samband med val av samarbetsprogram mellan universitetet, bekräftade kommissionens delegation att de EFTA-länder som deltar i ERASMUS skulle uppmanas att skicka in förslag på experter, som redan gällde för EGs medlemsstater. Även fortsättningsvis skulle det vara EG-kommissionens sak att besluta om sådana rådgivande gruppers slutgiltiga sammansättning.

Kommissionens delegation bekräftade att rese- och logikostnaderna för experter från EFTA-länderna skulle bestridas med medel ur ERASMUS-budgeten på samma grundvalar som i fråga om experter från de EG-medlemsstater som deltar i sådana rådgivande grupper.

9. Det noterades att artikel 12, tredje stycket, skulle ge vardera sidan möjlighet att när som helst föreslå ändring av avtalet med hänsyn till hur relationerna mellan EFTA-länderna och EG framledes utvecklas till följd av EES-förhandlingarna.
10. I fråga om arrangemangen under den förberedande perioden avtalades det att varje EFTA-land skulle utse en kontaktinstans för att underlätta förbindelserna med EG-kommissionen.

Kommissionen skulle biträda EFTA-länderna med att genomföra informationskampanjer i resp. EFTA-land. EFTA-länderna bekräftade att de var beredda att bestrida rese-, kost- och logikostnaderna för de EG-representanter som deltar i dessa.

Bryssel den 14 februari 1991

FÖR DEN EUROPEISKA EKONOMISKA GEMENSKAPEN:

FÖR REPUBLIKEN FINLAND:

FÖR REPUBLIKEN ISLAND:

FÖR FURSTENDÖMET LIECHTENSTEIN:

FÖR KONUNGARIKET NORGE:

FÖR DET SCHWEIZISKA EDSFÖRBUNDET:

FÖR KONUNGARIKET SVERIGE:

FÖR REPUBLIKEN ÖSTERIKE: